HARIDUS.

KOOLI- JA HARIDUSOLUD TARTUS.

Tartut on sageli nimetatud koolilinnaks, ja seda täie õigusega. On ju 70-tuhandelisest elanike-arvust, kui üliõpilased kaasa arvata, ligi 12 tuhat ehk 17% õpilased. Asetsedes maa keskkohas, viljarikkas ning võrdlemisi tihedasti asustatud Vabariigi osas, on Tartusse pääle kohalike koondunud rohkesti õpilasi lähemast ja kaugemast ümbrusest.

Võrreldes vene ajaga on olukord koolialal Tartus, samuti kogu Eestis üldse, põhjalikult muutunud. Ja seda mitte üksi õpilaste arvult, vaid veel enam kooli tüüpidelt ja üldiselt korralduse laadilt. Kui vene ajal tundsime vaid alg-, kesk- ja ülikooli, siis praegu on Tartus pääle nende töötamas terve rida teisi koolitüüpe, nagu: kunstikool „Pallas", Kõrgem Muusikakool, Ühistegevuse Instituut, majapidamise, käsitöö, tööstuse, tööstusõpilaste, aiandus-mesinduse, pimedate ja teised koolid. Loomulik, et ühes koolitüüpide ja koolide arvu suurenemisega on kasvanud ka õpilaste arv, eriti kutse- ja erikoolide osas, sest seda laadi koolid puudusid vene ajal peaaegu täiesti.

Mis puutub õpilaste arvu suurenemisse algkoolis, siis on see eeskätt tingitud koolikohustuse maksmapanekust juba Vabariigi algpäevil. Järkjärgult laienedes on praegu koolikohustus maksev kõigi laste kohta 8—16 aastani, kui nad enne selle vanuse ülemmäära kättejõudmist pole suutnud lõpetada 6-klassilist algkooli.

Keskkooliõpilaste arv on tõusnud ühelt poolt keskkooli kättesaadavuse tõttu majanduslikult, eriti Vabariigi esimesil aastail, teiselt poolt meie koolisüsteemi muutmise tõttu. Kui meenutame, et vene ajal oli keskkooli aastane õppemaks 60 rubla, mis vastaks enam-vähem praegusele 150 kroonile, siis näeme, et praegugi, kus meil keskkooli õppemaks võrdlemisi kõrge (65 kr. aastas), on see ikkagi enam kui kaks korda odavam veneaegsest õppemaksust. Kuni 1931. aastani püsis pikemat aega keskkoolis õppemaksuna 45 kr. aastas, varem 30 kr. ja veelgi vähem. Sellega selgub suur vahe praeguse ja veneaegse keskkooli vahel juba õppemaksu suuruse suhtes. Veelgi suuremal määral kui õppemaks, on

Tartu I, lk. 61